

Juli 2012

44/12

Orientering fra formanden.....	3
Referat fra IPTP's ordinære generalforsamling	5
Årsberetning	6
Fornyelse af medlemskab.....	8
Introduktionskursus i brugen af MCMI-III.....	9
Certificeringskursus i MCMI III	10
Seminar med professor David Cooke	11
Seminar med Anthony Bateman	12
Masterclass med Nancy McWilliams.....	12
Boganmeldelse	13
Testkatalog over instrumenter til måling af personlighed og psykopatologi.....	15
Highly recommended	16
Kalender	18
Mailingliste.....	18
Kontaktpersoner/bestyrelse	19

IPTP

Region Zealand, Psychiatric Research Unit

Toftebakken 9, DK 4000 Roskilde, Denmark

Tel (+45) 4732 7775 – dmo@regionsjaelland.dk – www.iptp.dk

Orientering fra formanden

Instituttet arrangerede i foråret i samarbejde med Psykiatrisk Forskningsenhed, Region Sjælland et seminar med Dr. Paul Moran om epidemiologi af personlighedsforstyrrelser samt NICE guidelines for behandling af personlighedsforstyrrelser. Flere i Instituttet samarbejder med Paul Moran omkring anvendelse af screeningsinstrumentet SAPAS, som vi ved sideløbende møder også fik lejlighed til at drøfte, herunder instrumentets eventuelle tilpasning til ICD-11. Paul Moran inviterede selv til et fortsat tæt forskningssamarbejde, og vi vil utvivlsomt arrangere nye møder i Instituttet omkring fælles forskningsprojekter.

Bestyrelsen er travlt optaget af at sammensætte et spændende videnskabeligt program til den forestående ISSPD jubilæumskongres i København 16.-19. september 2013. På det organisatoriske plan er der desuden mange beslutninger, der skal tages, herunder omkring økonomi og det sociale program. Heldigvis er vi i den situation, at gruppen omkring bestyrelsen er stor, og mange tager aktivt del i arbejdet.

Ved generalforsamlingen i april blev seniorforsker, psykolog og ph.d. Liselotte Pedersen og overlæge Torben Heinskou valgt til bestyrelsen. De afløser Sebastian Simonsen og Bo Jensen Hou, som vi takker for deres store arbejde for Instituttet gennem årene. Begge vil være centrale personer i forhold til kongresarrangementet - Sebastian som deltager i planlægningen af det videnskabelige program, herunder specielt workshops, og Bo i forhold til arbejdet i organisationskomitéen.

Liselotte Pedersen er nu medlem af bestyrelsen (suppleant) efter status som ad hoc medlem i forbindelse med organisering af jubilæumskongressen. Liselotte kan medvirke til at fastholde vores kommende arrangementer inden for psykopati samt personlighedsmæssige faktorer ved vold og aggression og vil i øvrigt efterfølge Sebastian som redaktør af Newsletter. Liselotte lægger ud med at stå for arrangementet med den skotske psykopatiforsker, professor David Cooke her i efteråret (se annonceringen), som var foredragsholder ved vores psykopatisymposium tilbage i 1996, og som stadig er en af de førende psykopatiforskere, ikke mindst efter lancering af et nyt assessmentinstrument, CAPP.

Vi har længe i bestyrelsen ønsket en repræsentant for Stolpegården, som er et af de steder i københavnsområdet, som vedholdende har interesseret sig for behandling af personlighedsforstyrrelser, og vi er glade for at kunne byde velkommen til overlæge Torben Heinskou, der som kliniker har haft sin primære interesse i ikke-psykotiske lidelser samt i psykoterapi, miljøterapi og organisationspsykologi. Torben Heinskou vil ligeledes indgå i arbejdet omkring kongres-

sen, men også være en inspirationskilde til det første nationale seminar om diagnostik og behandling af personlighedsforstyrrelser.

Rundt omkring i Europa, hvor man har institutter/selskaber på samme måde som IPTP, har der været tradition for, at disse organisationer årligt har haft et samlende nationalt seminar (Spanien, Italien, England, Rumænien etc.). Vi er nu der, hvor vi ikke altid behøver at hente kræfterne udefra til at undervise og foredrage om personlighedsforstyrrelser. Området har vokset sig stærkt i Danmark. Vi håber som sagt, at Instituttet fremover kan samle klinikere og forskere til foredrag af danskere, evt. suppleret med et foredrag af 1-2 udlændige. Det første *nationale seminar om personlighedsforstyrrelser* løber af stabelen den 4. april 2013. Reserver datoen! Et vigtigt mål bliver at holde udgifterne nede, så det er overkommeligt økonomisk for ledelserne at støtte op om seminaret, der i sit indhold vil veksle mellem det kliniske og det forskningsmæssige. Programmet til det første seminar er på tegnebrættet, og programmet vil snarest muligt komme på hjemmesiden. Professor Anthony Bateman vil være den udenlandske gæst ved det første seminar; inden da – i november 2012 – vil Bateman holde seminar i Roskilde i et samarbejde mellem Psykiatrisk Forskningsenhed og IPTP (se annoncering).

Seniorforsker Rune Andersen og Erik Simonsen har udarbejdet en oversigt over instrumenter til brug for vurdering af personlighed og personlighedsforstyrrelser ("testkataloget"). Kataloget ligger på Instituttets hjemmeside.

Med disse seneste visioner og store arbejdsopgaver for bestyrelsen i det kommende år af Instituttets virke – det årlige nationale seminar samt ISSPD jubilæumskongressen næste år - håber jeg, at alle har haft eller vil få en god sommer.

Erik Simonsen

Referat fra IPTP's ordinære generalforsamling afholdt 11. april 2012 i Roskilde

ad 1) Valg af dirigent og referent

Birgit Bork Mathiesen er dirigent, Dorit Mortensen/Erik Simonsen referent.

ad 2) Godkendelse af dagsorden

Dagsorden godkendt.

ad 3) Bestyrelsens beretning

Formand Erik Simonsen giver mundtlig orientering om det foregående års aktiviteter (se årsberetning). Kurset om neuropsykologi og psykiatri var vellykket. Andre planlagte arrangementer er desværre ikke blevet gennemført, bl.a. på grund af for få tilmeldinger.

Det kommende år vil fokusere på tilrettelæggelsen af ISSPD kongressen i september 2013 samt afholdelse af årlige åbne IPTP-seminarer for forskere og klinikere.

ad 4) Kassererens fremlæggelse af regnskab

Det reviderede regnskab godkendes. Der er i år et lille overskud på afholdelse af kurser.

Det bemærkes, at nuværende bank ikke tilskriver renter til trods for et pænt indestående. Man vil undersøge, om det kunne være hensigtsmæssigt at skifte til anden bankforbindelse.

ad 5) Fastlæggelse af arbejdsopgaver for det kommende år

a) I forbindelse med forberedelsen af ISSPD kongressen i 2013 er der nedsat organisationskomite og videnskabelig komite. Kongressen bliver et af punkterne til teamcoaching i juni måned.

b) Testkataloget er under udarbejdelse af Rune Andersen og Erik Simonsen.

ad 6) Behandling af indkomne forslag

Der er ingen forslag.

ad 7) Fastlæggelse af budget og kontingent

Budgettet godkendes, og det besluttes at fastholde kontingent på 400 kr.

ad 8) Valg af bestyrelse samt suppleanter

Bestyrelsesmedlemmer Per Sørensen og Sebastian Simonsen er på valg: Per genvælges, Sebastian træder ud af bestyrelsen, men fortsætter i den videnskabelige komite i forbindelse med kongressen. Overlæge Torben Heinskou fra Psykoterapeutisk Center Stolpegård indtræder i bestyrelsen.

Suppleanter Mickey Kongerslev og Morten Hesse på valg: Mickey bliver bestyrelsesmedlem i stedet for Bo Jensen Hou, som udtræder af bestyrelsen, men fortsætter i organisationskomiteen. Morten fortsætter som suppleant og psykolog, ph.d. Liselotte Pedersen vælges som ny suppleant. Sebastian og Bo takkes for deres arbejde i bestyrelsen.

ad 9) Valg af to revisorer

Sune Bo Hansen og Frank Hansen fortsætter som revisorer.

ad 10) Valg af medlemmer til faste udvalg

Der er ingen faste udvalg.

ad 11) Evt.

Intet.

Årsberetning

Bestyrelsen konstituerede sig i det forløbne år med *Erik Simonsen* som formand, *Birgit Bork Mathiesen* som næstformand, *Ulrik Haahr* som sekretær og kasserer, *Sebastian Simonsen* som redaktør af Newsletter. Der har i 2011 været afholdt tre bestyrelsesmøder: 7. april, 1. september og 24. november samt bestyrelsesseminar i maj måned. Ved årsskiftet havde Institutet omkring 200 medlemmer.

Seminar om metakognition med professor Paul Lysaker

Seminaret var arrangeret i samarbejde med Institut for Psykoseterapi. Metakognition forstår Lysaker som et paraplybegreb vedrørende evne til refleksion over egne og andres tanker og følelser, og begrebet grænser således op til mentalisering og *theory of mind*. Seminaret havde således ikke blot interesse for forskere og klinikere, der arbejder med psykotiske patienter, men det greb langt ind i elementer i psykoterapi og et bredere begrebsapparat end det, der tilbydes med den deskriptive psykopatologi. Lysaker gennemgik sit instrument *Metacognition Assessment Scale (MAS)*, som indgår i flere aktuelle forskningsprojekter i Danmark. For Institutet er det vigtigt at arrangere møder, som udvikler vores overbegreber, der kan anvendes på tværs af diagnosegrupper, som det her er tilfældet med metakognition og mentalisering, men naturligvis også at knytte nye forskningsforbindelser.

Masterclass med psykoanalytiker Nancy McWilliams

Et andet samarbejdsseminar var mødet med psykoanalytikeren Nancy Williams arrangeret med Institut for Psykoterapi og Personlighedsforstyrrelser (IPPF).

Seminaret var velbesøgt, og det er første gang, Institutet i en længere periode har haft en markant underviser med psykoanalytisk tilgang, der på én gang markerede sig over for DSM-systemet og dets historiske udvikling og samtidig byggede videre på klassikere inden for psykoanalysen, specielt Kernberg, Kohut og Klein. Den tætte konneks mellem psykoanalytisk teori og et stort patientkendskab blev til fulde demonstreret. Seminaret var velbesøgt og vil blive gentaget i maj 2013.

Kursus om neuropsykologi og psykiatri

For første gang afholdt Institutet et todages kursus over emnet neuropsykologi og psykiatri med fremtrædende danske forskere. Institutet har de senere år interesseret sig mere for neuropsykiatrisk forskning, og det var derfor vigtigt at have dette kursus, hvor der fulgte en detaljeret gennemgang af hjernens strukturer og dynamik samt det neuropsykologiske testbatteri. Kurset havde en fin kombination mellem undervisning i basale forhold – og på højt niveau – og eksempler fra klinikken, herunder selvmordsadfærd og kognitive forstyrrelser ved skizofreni. Forhåbentligt er dette kursus kommet for at blive, en vigtig nyskabelse.

Revision af klassifikation af personlighedsforstyrrelser i DSM- og ICD-systemerne

I det forgange år, herunder ved ISSPD-kongressen i Melbourne, har de forestående revisioner af DSM- og ICD-systemerne været diskuteret heftigt. De fremkomne forslag har været stærkt kritiseret, på den ene side intenderer man i DSM at indføre et meget komplekst nyt klassifikationssystem, mens man på den anden side i ICD-systemet vil forsimple klassifikationen. Status i 2011 for de pågående revisioner er beskrevet af formanden i Newsletter 43/12, pp. 8-11.

Kurser i Millon Clinical Multiaxial Intervention III

Atter i 2011 blev der afholdt kurser i brugen af MCMI III. Brug af instrumenter som MCMI III er naturligvis kun at betragte som et supplement til det kliniske interview, men kurserne har gennem årene vist, at der er betydelig interesse blandt klinikere for at supplere det almindelige interview med en spørgeskema-metode, der fokuserer på adfærd, kognitiv stil, interpersonelle relationer, emotivitet og selvopfattelse. Institutet vil tage bestik af situationen, som den vil udvikle sig i relation til DSM-5 og overveje alternative kurser i selvrapportering, som evt. kan afløse MCMI III kurser, der nu har været fast inventar i 10 år.

ISSPD

Kongressen i Melbourne var meget velorganiseret og med et fint videnskabeligt program. Godt 350 deltagere, helt overvejende fra Australien, deltog. Arrangørerne havde nok håbet på flere, men der er langt ned til *down under*, og den aktuelle økonomiske krise afspejler sig også ved øgede vanskeligheder med at få støtte til kongresdeltagelse. Jubilæumskongressen i København fik en god intro-

duktion i Melbourne. Per Sørensen blev indvalgt i ISSPD's bestyrelse, hvor Erik Simonsen i øvrigt sidder som en af flere *past presidents*. Andrew Chanen blev valgt som ny præsident, Ken Silk fortsætter som sekretær og kasserer. Sabina Herpertz blev valgt som vicepræsident for den europæiske region, Mary Zanarini for den nordamerikanske, Nestor Koldobsky for den sydamerikanske og Roger Mulder for den asiatisk-australske region.

Andet

I 2011 blev det tydeligere, at det nu er sværere at få deltagere til vores arrangementer, end vi har været vant til. Aflysningen af seminaret med Glen O. Gabbard i foråret 2011 er blot et af flere eksempler på dette. Flere organisationer har fundet interesse i at arrangere kurser i personlighedsforstyrrelser, herunder til brug for psykologers efteruddannelse i psykopatologi og psykoterapi. Det 3. kursus i den kursusrække, vi i Institutet havde håbet på kunne være en fast del af Institutets virke, måtte vi i efteråret 2011 aflyse – et tredages udvidet seminar om behandling af personlighedsforstyrrelser, som skulle følge op på vores tidligere kurser med samme emne på mere specialiseret niveau. Der er behov for, at Institutet til stadighed tilpasser sig de uddannelsesbehov, der eksisterer blandt læger og psykologer i forhold til det kliniske arbejde og til forskningsinteresse-rede. Institutet er ikke længere den eneste institution, der har dette fokus, og med udvikling af regionernes behandlingspakker til patienter med personlighedsforstyrrelser vil der være et stort lokalt behov for at opkvalificere personalet. Det betyder, at der kommer flere lokale initiativer og alternative måder at organisere seminarer på end de traditionelle, vi har stået for i Institutet. Det kræver nytænkning, som vi efter bedste evne vil forsøge at videreudvikle på bestyrelsens årlige seminar.

Erik Simonsen

Fornyelse af medlemskab

Har du betalt kontingent for 2012? Som medlem får du tilsendt Newsletter og har mulighed for at deltage i Institutets arrangementer til nedsat pris. – Kontakt mig, hvis du er i tvivl, om du har betalt for 2012: dmo@regionsjaelland.dk.

Årskontingentet er fortsat 400,00 kr. Beløbet bedes indbetalt til Danske Bank, reg.nr. 1551 kontonr. 0004639677.

Dorit Mortensen

Introduktionskursus i brugen af MCMI-III (Millon Clinical Multiaxial Inventory III)

MCMI III er oversat til dansk, og der foreligger en dansk manual. Programmet kan købes hos Pearson (www.pearsonassessment.dk). Kurset henvender sig til kliniske psykologer og psykiatere, der ønsker at anvende spørgeskemaet MCMI som personlighedstest som led i en diagnostisk evaluering.

Program

- Kort gennemgang af personlighedsforstyrrelser
- Kort introduktion til Millons teorier og publikationer
- Introduktion til spørgeskemametoden og alternativer til MCMI
- MCMI III's konstruktion, administration og anvendelsesmuligheder
- Fortolkning af MCMI III profiler

Kurset er godkendt af Dansk Psykolog Forening.

Kursusafgift 2.100 kr. for medlemmer af IPTP, 2.400 kr. for andre

Deltagerantal max. 20

Tid Mandag 24. september 2012 kl. 9.00-16.00

Sted Psykiatrien Region Sjælland, Smedegade 10-16,
Roskilde

Underviser Professor, forskningschef, overlæge, ph.d. Erik Simonsen

Tilmelding senest 1. september til Dorit Mortensen, dmo@regionsjaelland.dk med angivelse af navn, adresse og evt. EAN-nummer og faktureringsadresse.

Certificeringskursus i MCMI III

Kurset henvender sig kun til kursister, der tidligere har deltaget i introduktionskursus i MCMI III

Opfølgings-/certificeringskursuset vil indeholde en valgfri mulighed for at få testet sin viden om prøven og sine evner til at lave en fortolkning af profiler.

Mål	At sætte deltagerne i stand til at lave fortolkninger af MCMI-profiler med særlig opmærksomhed på mulige fejlkilder i testen og i undersøgelsessituationen.
Metode	Workshop hvor hver deltager medbringer to profiler inkl. spørgeskema. Disse diskuteres parvist; analyserne fremlægges i plenum. Generelle problemstillinger diskuteres i fællesskab. Profilerne fremsendes til underviseren en uge inden kurset.
Prøve	Dagen afsluttes med en prøve, der tester baggrundsviden om testen. Er resultatet af prøverne (fortolkning af profiler og MC) tilfredsstillende, tilsendes deltagerne efterfølgende et certifikat.
Kursusafgift	2.800 kr. for medlemmer af IPTP, 3.200 kr. for andre
Deltagerantal	max. 8
Tid	26. og 27. november 2012, begge dage kl. 9.00-15.30
Sted	Psykiatrien Region Sjælland, Smedegade 10-16, Roskilde
Underviser	Professor, forskningschef, overlæge Erik Simonsen

Tilmelding senest 26. oktober til Dorit Mortensen, dmo@regionsjaelland.dk med angivelse af navn, adresse og evt. EAN-nummer og faktureringsadresse.

Seminar med professor David Cooke

I oktober måned kommer David Cooke, professor i klinisk psykologi og retspsykologi (UK) og holder seminar om vurdering og behandling af den psykopatiske personlighed.

David Cooke har gennem årtier beskæftiget sig forskningsmæssigt med den psykopatiske personlighed og vold, samt denne forsknings kliniske implikationer i relation til risikovurderinger.

Seminaret afholdes i et samarbejde mellem IPTP og Psykiatrisk Forskningsenhed, Region Sjælland.

Endeligt program vil blive lagt på hjemmesiden, henholdsvis www.iptp.dk og www.regionsjaelland.dk/psykforsk, så snart det foreligger.

Tid Mandag 22. oktober 2012 kl. 9.00-16.00

Sted Aktivitetshuset, Store mødelokale, Smedegade 10-16,
Roskilde

Deltagergebyr 300 kr. for medlemmer af IPTP, 500 kr. for andre. Deltagelse er gratis for ansatte i Psykiatrien Region Sjælland.

Tilmelding senest 3. oktober til Dorit Mortensen, dmo@regionsjaelland.dk med angivelse af navn, adresse og evt. EAN-nummer og faktureringsadresse.

Deltagere optages efter først-til-mølle-princippet.

Seminar med Anthony Bateman

I november har Psykiatrisk Forskningsenhed besøg af professor Anthony Bateman. Anthony Bateman har i samarbejde med Peter Fonagy udviklet begrebet mentalization som en grundliggende faktor ikke blot i personlighedsforstyrrelser, men også andre psykiske lidelser. Professor Bateman har gennemført vigtige psykoterapistudier af borderline og været medforfatter til NICE-guidelines vedrørende diagnostik og behandling af personlighedsforstyrrelser.

Nærmere program bliver lagt på hjemmesiden www.iptp.dk.

Tid Fredag 30. november 2012 kl. 9.00-16.00

Sted Aktivitetshuset, Store mødelokale, Smedegade 10-16,
Roskilde

Deltagergebyr 300 kr. for medlemmer af IPTP, 500 kr. for andre. Deltagelse er gratis for ansatte i Psykiatrien Region Sjælland.

Tilmelding senest 5. november til Dorit Mortensen, dmo@regionsjaelland.dk med angivelse af navn, adresse og evt. EAN-nummer og faktureringsadresse.

Deltagere optages efter først-til-mølle-princippet.

Masterclass med Nancy McWilliams

IPTP planlægger i samarbejde med Institut for Psykoterapi Personlighedsforstyrrelser (IPPF) en gentagelse af Masterclass med den amerikanske psykoanalytiker Nancy McWilliams den 21.-22. maj 2013.

Boganmeldelse

Borderline: Psykoedukation, forståelse og behandling

Rikke Bøye og Morten Kjølbye (red.)

242 sider, vejl. pris 280,00 kr.

Hans Reitzels Forlag, 2012

ISBN: 9788741255545

I forordet giver Rikke Bøye et oprids over de forskellige formål med bogen og fremhæver i den forbindelse den markante teoretiske udvikling, der er sket indenfor personlighedsforstyrrelser og herunder særligt borderline personlighedsforstyrrelse. Bogen er overvejende udviklet som basis for psykoedukation af personlighedsforstyrrede og anvendes aktuelt på Klinik for Personlighedsforstyrrelser ved Aarhus Universitetshospital, hvilket også afspejles i, at den er rettet mod patienter, deres pårørende og behandlere. Af samme årsag spænder indholdet over mulige baggrundsfaktorer for personlighedsforstyrrelser og borderline, de psykologiske problemer og vanskeligheder diagnosen indebærer, hvilke mål der er for behandling, og hvordan disse tilnærmes igennem individuel psykoterapi og gruppebehandling.

En statusopgørelse over udviklinger inden for hvert af disse områder er i sig selv en hæsblæsende omgang, hvilket ikke umiddelbart mildnes af de tre forskelligartede målgrupper. Når fingeren suser over sidetallene og stopper ved side 242 inklusive forord og register, bliver man ærlig talt en smule skeptisk; hvordan kan det lade sig gøre at nå så meget for så mange mennesker på så få sider?

De umiddelbare udfordringer til trods er ønsket om at formidle en status over borderline personlighedsforstyrrelsen i et spiseligt format overordentlig prisværdig. Meget nyt vides om borderline og behandlingsmulighederne, og det er altid værdifuldt, når denne viden kommer ud på den anden side af universiteternes mure.

Overordnet falder bogen i to dele, hvor første del beskriver personlighedsforstyrrelser generelt. Anden del omhandler mere specifikt de centrale vanskeligheder ved borderline personlighedsforstyrrelsen, og den målrettede behandling – her med fokus på mentaliseringsbaseret behandling. Der er i alt otte kapitler, hvor kapitel 8 består af tre illustrative patient casehistorier fra 'det virkelige liv'. Bogen udgøres af bidrag fra Rikke Bøje, Morten Kjølbye, Diane Andersen og Anne Helene Døssing Blaabjerg.

Det er som skrevet et stort felt, der skal gøres spiseligt, og det er nødvendigt at hugge en hæl og klippe en tå i forsøget på at afgrænse og tilpasse stoffet. Den største afgrænsning ligger naturligvis i at indskærpe fokus fra personlighedsfor-

styrrelser generelt til borderline specifikt, men også indholdet er blevet trimmet til, ved at der er sigtet mod teoretisk bredde i højere grad end dybde. Det betyder, at mange af de aktuelle teoretiske diskussioner og uenigheder er udeladt, ligesom man også kigger forgæves efter de finere kompleksiteter i diagnosen. Til gengæld spænder bogen over mange centrale aspekter såsom diagnosens historiske baggrund og patologiske karakteristika til så forskelligartede og komplekse begreber som tilknytningsstile, affektregulering, personlighedens forandringspotentiale, psykoterapi og psykofarmaka. Alle områder, der hver for sig udgør betydelige teoretiske felter i både psykologien og psykiatrien, er her fokuseret på effektiv vis med borderline som samlingspunkt. Særligt anbefalelsesværdigt er Rikke Bøjes udmærkede redegørelse for borderline diagnosen (kapitel 2), Anne Helene Døssing Blaabjergs velskrevne og velstrukturerede kapitel om affektregulering (kapitel 5) og Morten Kjølbyes appetitlige og lettilgængelige gennemgang af mentaliseringsbegrebet (kapitel 6).

I forhold til målgrupper sigtes der som nævnt mod patienter, pårørende og behandlere, og der er forskellige styrker og svagheder, der springer i øjnene, når den evalueres fra disse tre perspektiver. Fra patientens side må det betragtes som en udpræget styrke ved bogen, at den kommer omkring så mange aspekter og på den måde indeholder relativt korte svar på langt de fleste spørgsmål, man måtte have. Særligt de inkluderede casehistorier appellerer til nydiagnosticerede borderline patienter, og tilbyder både genkendelse og fortrøstningsfuldhed. Derudover er det en styrke, at mange af bogens kapitler kan læses uafhængigt af de andre, således at selv den utålmodige læser også kan være med. Mindre stærkt står bogen i forhold til de pårørende. Her savnes der konkret rådgivning til, hvad man kan gøre i dagligdagen, samt et mere direkte øje for de samvittighedskvaler, der kan være forbundet med at være enten forældre eller kæreste til en borderline patient. Tredje og sidste perspektiv – behandlerens – fremhæver bogens virkelige styrke. Bogens bredde og tilgængelighed er glimrende til den kliniske behandleres dagligdags virke, da den her kan levere overskuelig indsigt, der kan formidles direkte videre til patienten. Det brede sigte betyder, at mange forskellige faggrupper kan have glæde af indholdet, og savner man mere information, er der opgivet referencer på de mest centrale forfattere på feltet, og den ivrige læser vil kunne fortsætte sig jagt udenfor siderne. Bogens slægtskab med psykoedukationsprogrammet på Klinik for Personlighedsforstyrrelser skinner klart igennem, og det er i dette felt, at bogen har sin virkelige gennemslagskraft. Ideen om at konkretisere via casehistorier er glimrende, og man kunne med fordel have overført samme princip til bogens behandlermålgruppe – eksempelvis med en udførlig konkretisering af, hvordan et psykoedukationsprogram bygges op, implementeres og varetages på den mest optimale måde. Alt i alt er det en glimrende bog, der formår at indfri langt det meste af sit ambitiøse mål. Det teoretiske udsnit er velvalgt, og både formidling og opbygning fungerer optimalt. De fire bidragsydere er tydeligvis kyndige indenfor deres områder og har øje for,

hvad der er relevant at vide for at få en bred introduktion til borderline personlighedsforstyrrelsen, og hvordan dette kan kommunikeres videre ud til dem, der måtte have interesse for det.

*Morten Bech Sørensen
Psykolog, Psykiatrisk Forskningsenhed*

Testkatalog over instrumenter til måling af personlighed og psykopatologi

Institut for PersonlighedsTeori og Psykopatologi (IPTP) og Psykiatrisk Forskningsenhed, Region Sjælland har udgivet en række testinstrumenter om personlighedsstruktur og personlighedsopatologi. For at skabe en nem oversigt over disse og andre oversatte instrumenter, som er centrale inden for det kliniske og teoretiske område, er der blevet udfærdiget et testkatalog. Fælles for alle de inkluderede instrumenter i testkataloget er, at de er oversat fra engelsk. De er således ikke konstrueret i Danmark, men er alle internationalt anerkendte og hyppigt benyttede instrumenter. Listen er ikke komplet, men afspejler den aktuelle vurdering af hvad vi kan anbefale indgår i overvejelser i valg af instrumenter til klinisk udredning og forskning. Dette inkluderer i visse tilfælde også testinstrumenter, hvor det endnu ikke er afklaret, om de danske oversættelser har samme validitet som de originale. Det er dog tænkt, at en systematisk beskrivelse af tilgængelige testinstrumenter kan anspore til dansk validering.

Testkataloget redegør kort for testenes anvendelsesområde, dvs. både hvilke informationer der kan indhentes via testene, og hvilke populationer som med fordel kan undersøges med testene. Desuden beskrives testenes konstruktion og deres psykometriske egenskaber, samt de centrale litteratur-referencer og hvor de kan anskaffes.

De inkluderede test i kataloget er i alfabetisk rækkefølge:

Affective Neurosciences Personality Scales (ANPS)
Comprehensive Assessment of Psychopathic Personality (CAPP)
Dimensional Assessment of Personality Pathology – Basic Questionnaire (DAPP-BQ)
Hare Psychopathy Checklist-Revised (PCL-R)
Hare Psychopathy Checklist: Youth Version (PCL:YV)
Inventory of Callous-Unemotional Traits (ICU)
Karolinska Psychodynamic Profile (KAPP)
Millon Clinical Multiaxial Inventory (MCMI III)
Millon Adolescent Clinical Inventory (MACI)
Minnesota Multiphasic Personality Inventory-2 (MMPI-2)

NEO Personality Inventory-Revised (NEO-PI-R)
Personality Assessment Inventory (PAI)
Personality Research Form-E (PRF-E)
Schizotypal Personality Questionnaire (SPQ)
Severity Indices of Personality Problems (SIPP-118)
Standardised Assessment of Personality: Abbreviated Scale (SAPAS)
Standardised Assessment of Personality: Abbreviated Scale – Adolescent Version (SAPAS-AV)
Structured Clinical Interview for DSM-IV Personality Disorders (SCID-II)
Self-Report Psychopathy Scale (SRP-III)
Ten-item Personality Inventory (TIPI)
Temperament and Character Inventory (TCI)
Zanarini Rating Scale for Borderline Personality Disorder (ZAN-BPD)

Testkataloget kan læses og downloades fra henholdsvis www.iptp.dk og www.regionsjælland.dk/psykforsk.

Rune Andersen
Seniorforsker, Psykiatrisk Forskningsenhed

Highly recommended

Under denne rubrik præsenteres et udvalg af publikationer inden for emnet personlighed og psykopatologi, med særligt fokus på forskning i personlighedsforstyrrelser.

Klassifikation

Rhadigan, C., & Huprich, S. K. (2012). The utility of the cognitive-affective processing system in the diagnosis of personality disorders: Some preliminary evidence. *Journal of Personality Disorders, 26* (2), 162-178.

Den kliniske tilgang til klassifikation af personlighedsforstyrrelser har historisk set ikke været særligt influeret af forskning inden for personlighedspsykologien. Inden for de seneste ca. to årtier er dette dog begyndt at ændre sig, og dimensionelle tilgange til beskrivelse og klassifikation af personlighedspsykologi er efterhånden blevet mere udbredte, og finder formentlig vej ind i den nye DSM(-5) manual. Dimensionelle tilgange til personligheden har længe været fremherskende inden for personlighedspsykologien, hvor Fem-Faktor modellen (FFM), og lignende træk-teorier, har været fremherskende, og forskere som bl.a. Thomas Widiger har argumenteret for dens anvendelig som et godt alternativ til de eksisterende kategorielle tilgange til personlighedsdiagnostik. Men, ihvorvel den

træk-teoretiske tilgang fra den almene personlighedspsykologi er begyndt at blive fremherskende inden for forskning i personlighedsforstyrrelser, så findes der også alternativer inden for personlighedspsykologien til træk-baserede tilgange. En sådan er udviklet af psykologen Walter Mischel. Han har udviklet en model, der konceptualiserer personligheden som et kognitiv-affektivt system (CAPS), der integrerer dimensionelle (træk) og processuelle (funktionelle/social-kognitive) tilgange til personligheden i én samlet model. En central antagelse i denne teori er personligheden, om end den er relativt stabil, også er situationsafhængig, hvorfor vurdering af personligheden med fordel kan basere sig på identifikation af stabile og for personen karakteristiske mønstre af variabilitet i forhold til adfærd i forskellige situationer, frem for som i træk-tilgange primært at fokusere på personens gennemsnitlige tendenser på tværs af situationer. I denne artikel afrapporterer forfatterne resultater fra en empirisk undersøgelse af den kliniske anvendelighed af henholdsvis en dimensionel (FFM) versus CAPS tilgang til diagnostik af personlighedsforstyrrelser. Artiklens hovedfund er, at CAPS-beskrivelser giver mere præcis diagnostik af personlighedsforstyrrelser end FFM-baserede beskrivelser.

Psykotterapi

Midgley, N., & Vrouva, I. (Eds.) (2012). *Minding the Child: Mentalization-Based Interventions with Children, Young People, and their Families*. Hove: Routledge.

Mentaliserings-baseret psykotterapi (MBT) for Borderline Personlighedsforstyrrelse er efterhånden blevet ganske udbredt i Danmark. Endskønt mentaliserings-baseret terapi bl.a. er forankret i en udviklingspsykologisk og tilknytningsteoretisk model, har størstedelen af den publicerede litteratur om MBT omhandlet behandling af voksne. I denne bog tages derimod de første skridt i retning af at beskrive hvorledes MBT også kan anvendes i det kliniske arbejde med børn, unge, og deres familier. Kapitlerne er skrevet af bl.a. Peter Fonagy, Carla Sharp og Patrick Luyten og viser hvordan MBT kan finde anvendelse i arbejdet med børn, unge, og deres familier, inklusive behandling af borderlineforstyrrede forældre til nyfødte.

Mickey Kongerslev

Kalender

2nd International Congress on Borderline Personality Disorder, 26-29 September 2012, Amsterdam RAI Convention Centre, The Netherlands

Matching need, demand and resources for treatment provision

www.esspd-borderline2012.eu

1st World Conference on Personality, 19-13 March 2013, Stellenbosch, South Africa

<http://www.perpsy.org/>

ISSPD XIII International ISSPD Congress on the Disorders of Personality, 16-19 September, 2013, Copenhagen, Denmark

Personality Disorders: Bridging personality and psychopathology: The person behind the illness

www.isspd2013.com

Mailingliste

Fremover vil vi tilstræbe også at udsende nyheder, annonceringer etc. til medlemmerne på mail. Vi beder derfor om, at I sender oplysninger om korrekt mail-adresse til dmo@regionsjaelland.dk.

Evt. adresseændring kan også meldes her.

Kontaktpersoner/bestyrelse

Professor, forskningschef, overlæge, ph.d., dr.h.c., Erik Simonsen
(formand for bestyrelsen)

Psykiatrisk Forskningsenhed, Toftebakken 9, 4000 Roskilde
es@regionsjaelland.dk, tlf. 4732 7775

Lektor, cand.psych., ph.d. Birgit Bork Mathiesen (næstformand)
Universitetsklinikken, Øster Farimagsgade 2A, 1353 København K
Birgit.Bork.Mathiesen@psy.ku.dk, tlf. 3532 4926

Overlæge, forskningslektor Ulrik Haahr
Kompetencecenter for debuterende psykose, Psykiatrien Roskilde, Smedegade
10-16, 4000 Roskilde
uhh@regionsjaelland.dk, tlf. 4732 7986

Overlæge, ph.d. Per Sørensen
Psykoteraapeutisk Klinik, Psykiatrisk Center København, Nannasgade 28, 2200
København N
per.soerensen@dadlnet.dk, tlf. 3864 4864

Cand.psych. Mickey Kongerslev
Psykiatrisk Klinik, Havnevej 5, 4000 Roskilde
mkon@regionsjaelland.dk, tlf. 2245 8740

Overlæge Torben Heinskou
Psykiatrisk Center Stolpegård, Stolpegårdsvej 20, 2820 Gentofte
Torben.Heinskou@regionh.dk, tlf. 3864 5371

Lektor, cand.psych., ph.d. Morten Hesse
Center for Rusmiddelforskning, Artillerivej 90, 2., 2300 København S
mh@crf.au.dk, tlf. 8942 9570

Seniorforsker, cand.psych., ph.d. Liselotte Pedersen (ansv. Newsletter)
Psykiatrisk Forskningsenhed, Toftebakken 9, 4000 Roskilde
lispe@regionsjaelland.dk, tlf. 4732 7778

Sekretær Dorit Mortensen

Psykiatrisk Forskningsenhed, Toftebakken 9, 4000 Roskilde
dmo@regionsjaelland.dk, tlf. 4732 7775 el. 2628 2916